

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Пламен Генков Митов,

Биологически факултет, СУ „Св. Климент Охридски”,

член на Научно жури, назначено със заповед № 73/28.10.2020 г. на Директора на ИБЕИ-БАН

ОТНОСНО кандидатурата на доцент д-р Георги Александров Радославов по конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ по научна специалност „Зоология“ (професионално направление 4.3. Биологически науки), за нуждите на изследователска група „Молекулярно-еволюционни изследвания“, секция „Биоразнообразие и екология на паразитите“, отдел „Животинско разнообразие и ресурси“, ИБЕИ, БАН, обявен в ДВ бр. 73/18.08.2020 г. и на интернет страницата на ИБЕИ: www.iber.bas.bg.

В конкурса за професор по научна специалност „Зоология“ (професионално направление 4.3. Биологически науки) е заявил участие и е представил необходимите документи само един кандидат – доцент д-р Георги А. Радославов, от същото звено на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания - БАН.

Представените от кандидата документи във връзка с конкурса са подготвени, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в БАН. От представената от кандидата справка за съответствие с минималните законови наукометрични изисквания става ясно, че те значително надвишават и допълнителните минимални изисквания на БАН.

За конкурса доц. д-р Радославов е представил общо 62 научни труда, от които 5 са във връзка с дисертационния му труд за получаване на образователната и научна степен “Доктор” (2011 г.), 22 – за заемане на академичната длъжност “Доцент” (2014 г.) и 35 – във връзка с настоящия конкурс.

За времето на научната му дейност като научен сътрудник, асистент, гл. асистент и доцент в институтите на БАН, обхващаща период от две десетилетия (2000-2020 г.), представената научна продукция характеризира кандидатът като активен и продуктивен учен. Към това трябва да се добави и факта, че между 2004 и 2009 г. кандидата е специализирал в два престижни западни университета – Института по Зоофизиология, Молекулярна Физиология (гр. Мюнстер, Германия) и в Института по тропическа медицина Bernhard Nocht (гр. Хамбург, Германия).

Значителна част от научните трудове на доц. Радославов са приети и публикувани в авторитетни международни и национални научни списания с IF като *Parasitology Research*, *International Journal of Speleology*, *Animal Genetics*, *Genetics and Molecular Research*, *Journal of Equine Veterinary Science*, *Journal of Apicultural Research*, *Diversity*, *Genes*, *Acta Veterinaria-Beograd*, *Czech J. Anim. Sci.*, *PeerJ*, *ZooKeys*, *Comptes Rendus de l'Academie Bulgare des Sciences*, *Biochemica et Biophysica Acta*, *J Biol Chemistry*, *FEBPs Journal*, *Infection*, *Genetics and Evolution* както и в специализирани международни списания като *Experimental Pathology and Parasitology*, *Bulg. J. Agric. Sci.*, *Advances in Dairy Research*, *Biotechnology in Animal Husbandry*, *Bulgarian Journal of Veterinary Medicine* и др.

Част от публикациите на доц. Радославов са оценявани при хабилитирането му. Сегашната оценка е фокусирана върху новите научни трудове на кандидата, при което приносите се

разглеждат като продължение и надграждане на резултатите от неговата основна научно-изследователска дейност.

След като придобива магистърската си степен с квалификация *биолог*, и със специализация *Зоология на безгръбначните животни*, кандидатът продължава да изследва разнообразни животински групи, като през последните двадесет години неговите проучвания се характеризират основно чрез прилагането на различни, иновативни биохимични и молекулярни методи и подходи при тяхното изучаване. В периода преди неговото първо хабилитиране, усилията му са насочени основно в изучаване биохимията на паразитите, а именно на структурно, функционално и секвенционно ниво на специфични за паразитните хелминти протеини. Част от тези протеини са новооткрити представители на нови, специфични за нематодите групи протеинови семейства. Целта на тези изследвания са насочени главно към установяване на специфичния за хелминтите метаболизъм и използването му за контрол при диагностика и терапия на паразитози.

Изучаването на тези нови протеини и техните гени, провокира неговият интерес и към нови, пионерни и пилотни изследвания, свързани с археозоологията, популационната динамика, филогенията и еволюцията както на други групи животни (вкл. домашните и техните диви предшественици), така и на отделни човешки популации. Висока оценка заслужават изследванията на кандидата и разработките му заедно с други специалисти върху еволюционната история на някои видове диви предшественици и местни породи животни (тура - *Bos primigenius*, говедото - *Bos taurus*, кучето - *Canis lupus familiaris*, коня - *Equus ferus*, свинята - *Sus scrofa*), които нареждат нашата страна сред тези, за които историята на проучването на произхода и развитието на домашните животни е вече относително добре познато. Изследванията, свързани с определянето за първи път на генетичния профил на тези групи животни, хвърлят светлина върху произхода и историята на важни породи животни у нас. Всички тези молекулярно-генетичните изследвания са плод на иновативен подход, комбиниращ изучаването на археозоологични материали и съвременните местни породи, в които водеща роля като специалист и член на авторските колективи, работещи по тези тематики, безспорно има доц. Радославов. Статиите по тях вече са намерили широк отзвук в международната научна общност и са цитирани над 30 пъти. Доц. д-р Радославов има и съществени приноси, свързани с археогенетични изследвания на траките, участвайки като експерт по молекулярно-генетичен и филогенетичен анализ в мащабно пионерно изследване по проект на БАН за генезиса и развитието на този етнос.

Като учен с по-широки интереси, доц. Радославов има и редица други значими научни приноси, които бих искал специално да отбележа и очертая. Те могат да се резюмират в следното :
1) Изучаване на медоносната пчела (*Apis mellifera*) и свързаните с нея биологични патогени. При това е установен уникален генетичен маркер, характеризиращ местния локален екотип на *Apis mellifera macedonica* в България - *Apis mellifera rodopica*. Установено е, че причинителят на нозематозата по пчелите - микоспоридни гъбички от род *Nosema* е представен в днешно време само от инвазивния вид - *Nosema ceranae*. Този топлолюбив вид е изместил вече Европейския вид *Nosema apis* в Южна Европа. Генетично установени са 4 вируса по *Apis mellifera* - деформиращ крилата вирус – DWV; вирус на острия паралич – ABPV; мехурчест гнилец – SBV; и вирус на черната пчелна майка – BQCV. Един от тези вируси е установен за първи път в България (ABPV). Секвенционният и филогенетичен анализ на различни публикувани вирусни щамове показват най-голямо сходство на вирусните щамове разпространени в България с тези от Централна и Източна Европа. Тези данни доказват два различни пътя за проникването на тези вируси в Европа, чрез

паразитния инвазивен акар *Varroa destructor*; 2) Описване чрез комбинация от класическа и молекулярно генетична идентификация на нови видове свободно живеещи нематоди от сем. Dorylaimidae, Longidoridae и Nordiidae; 3) Изучаване на хелминти и използването на молекулярно генетична идентификация при два вида метили (от Fasciolidae и Opisthorchioidea) и 12 вида тении (от Cyclophyllidae) и 4) микросателитен генетичен анализ на паразитната гъбичка *Pseudogymnoascus destructans* – причинител на заболяването бял нос при прилепите; като останалите приноси на доц. Радославов са свързани с 5) изследване на генетичното и биохимично разнообразие на млечни протеини - казеините.

Всички тези научни постижения ми дават основание да заключа, че научно-изследователската дейност и профил на кандидата съответстват на обявения конкурс.

Научните приноси и постижения на доц. д-р Радославов са получили вече оценка и признание не само у нас, но и от международната биологична общност. Кандидатът е представил коректен списък с 33 негови публикации, които в периода 2015-2020 г. имат общо 117 цитирания, 106, от които в списания с IF.

Кандидатът е бил ръководител на една и консултант на още една докторантура, които са били успешно защитени, а на трета в момента е консултант. Всичко това е свидетелство за неговата способност да обучава и ръководи докторанти, да участва активно в обучението на кадри и да подпомага методичната и логистична подготовка на техните експерименти.

Много активно е и участието на доц. Радославов в научни проекти, които осигуряват финансирането на скъпо струващите молекулярни изследвания. Той е участвал в проекти, финансирани от ФНИ (МОН) – в два като ръководител, а в други три, като участник. Освен това като търсен и уважаван специалист е участвал активно и в редица проекти по Темпус, по 6-та рамкова програма на ЕС, както и в такива, финансирани от БАН.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Личните ми впечатления от доц. д-р Георги Радославов са, че той е активен, продуктивен и перспективен учен със значителна по обем и качества научна продукция, активна обучаваща дейност, с авторитет и признание както у нас, така и в чужбина.

Убеден съм, че доц. д-р Радославов има потенциал за още нови научни разработки съвместно с колеги таксономи, с които да се фокусират върху молекулярно-популационни зоологични изследвания на някои други групи безгръбначни животни, с редица таксономични проблеми в тях, като например сухоземните охлюви, паякообразните, многоножките, ракообразните и др., за да добият изследванията му още по-голяма пълнота, по-широка известност и цитируемост.

Запознаването ми с научните постижения на кандидата и направеният им от мене анализ, ми дават основание убедително да гласувам „ЗА“ неговата кандидатура и да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури и на Научния съвет на ИБЕИ-БАН да подкрепят единодушно избора на доц. д-р Георги Радославов за високата академична длъжност “Професор” по научната специалност „Зоология“ (професионално направление 4.3. Биологически науки).

17.12.2020 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Пламен Г. Митов)